

PÖYTÄKIRJA

Ilmastopaneelin 17. kokous

Aika: 2.5.2022, klo 12-16

Paikka: Zoom-etäkokous

Paikalla:

Panelistit: prof. Markku Ollikainen (pj), Helsingin yliopisto, tutkimusjohtaja Antti Arasto, VTT, prof. Ari Ekroos, Aalto-yliopisto, prof. Jouni Jaakkola, Oulun yliopisto, prof. Sirkku Juhola, Helsingin yliopisto, tutkimusprof. Paula Kivimaa, SYKE, tutkimusprof. Hannele Korhonen, Ilmatieteen laitos, prof. Jarek Kurnitski, Aalto-yliopisto, prof. Jukka Käyhkö, Turun yliopisto, prof. Peter Lund, Aalto-yliopisto, tutkimusprof. Kristiina Lång, LUKE, prof. Heli Peltola, Itä-Suomen yliopisto, prof. Jyri Seppälä, SYKE, apulaisprof. Annukka Vainio, Helsingin yliopisto, tutkimusprof. Timo Vesala, Helsingin yliopisto.

Sihteeristö: viestintäasiantuntija Sanna Autere, Helsingin yliopisto, erityisasiantuntija Heta Heiskanen, ympäristöministeriö, tiedesihteeri Matti Hyyrynen, Helsingin yliopisto, tiedesihteeri Marianne Leino, Helsingin yliopisto, tutkijatohtori Sanna Lötjönen (sihteeri), Helsingin yliopisto, koordinaattori Sally Weaver, Helsingin yliopisto.

Yhdyshenkilöt: neuvotteleva virkamies Hanna Mattila, maa- ja metsätalousministeriö, neuvotteleva virkamies Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö, johtava asiantuntija Jukka Uosukainen, valtioneuvoston kanslia.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:02.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

a. Paneelin kokous 23.3.2022

Pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Tilannekatsaus

a. Esiintymiset ja julkaisut

i. Sähköistymisen skenaariot -raportin julkistus 30.3.

Autere kertoi sähköistymisen skenaariot –raportin julkaisusta 30.3. Toimittajille pidettiin taustatilaisuus 29.3. Pääviestit saivat hyvin näkyvyyttä eri medioissa.

ii. Turveraportin julkistus 21.4.

Autere kertoi turveraportin julkistuksesta 21.4. Medialle pidettiin tässäkin taustoittava tilaisuus edellisenä päivänä. Raportin päähuomiot saatiin hyvin esille.

iii. Sopeutumisen muistion toimitus sopeutumisen seurantaryhmälle 2.5.

Weaver kertoi kyseessä olevan SUOMI-hankkeen osio, jossa hahmoteltiin sopeutumisen arvioinnin kehittämistä. Muistio toimitettiin 2.5. sähköpostitse sopeutumisen seurantaryhmälle ja muille sidosryhmille. Muistio löytyy paneelin verkkosivuilta.

iv. Vierailu talouspolitiikan arviointineuvostossa 28.4.

Ollikainen kertoi pitäneensä talouspolitiikan arviointineuvostolle esityksen ilmastopolitiikasta 28.4. Aiheesta keskusteltiin.

b. Puheenjohtajiston päätökset

i. Hankehaku

Puheenjohtajisto päätti hankehaun avaamisesta. Haku on auki 3.-25.5. Asiasta keskustellaan tarkemmin myöhemmässä asiakohdassa.

ii. Rekrytoinnin käynnistäminen

Puheenjohtajisto on päättänyt käynnistää uuden tiedesihteerin rekrytoinnin, sillä Hyyrynen on siirtymässä muualle. Aiheesta keskusteltiin.

c. Panelistien raportointi omista esiintymisistä

Panelistit kertoivat esiintymisistään.

d. ICCN 27.-28.4.

Leino kertoi kansainvälisen ilmastopaneelien verkoston ICCN:n kokoontumisesta 27.-28.4. Kokouksen ensimmäinen päivä sisälsi webinaareja ja keskusteluita. Toisena päivänä oli verkoston virallinen kokous. Aiheesta keskusteltiin. Verkoston verkkosivut on julkistettu: <https://climatecouncilsnetwork.org/>.

e. Lausunnot ja kuulemiset

Annetut lausunnot:

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta
- Ilmastolaki
- Tuloverolain 93 §:n väliaikainen muuttaminen (työmatkavähennys)
- Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu)
- Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026, teemana vihreän siirtymän investointien vauhdittaminen
- Uudistettavan lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen luonnos
- Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä käytävät neuvottelut taloudellisista ohjauskeinoista kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi kansainvälisessä merenkulussa
- Fit for 55 eteneminen: päästökauppa

Valmisteilla olevat lausunnot:

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökauppalain 56 a ja 56 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta 6.5.
- Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026, teemana ilmastotoimien rahoitus 10.5.
- Jakeluvelvoitteen tilapäinen laskeminen 11.5.
- Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma 18.5.
- Ilmasto- & energiastrategia 18.5.
- Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta 20.5.

f. Ministeriökuulumiset ja mahdolliset tiedot aikatauluista

Heiskanen (YM) muistutti paneelia ajankohtaisista talousasioista ja kertoi kuulumisia keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan ja ilmastolakiin liittyen. Mattila (MMM) kertoi kuulumisia maankäytön ilmastosuunnitelmasta, ruoantuotannon hiili-euro-ohjelmasta ja ilmastoruokaohjelmasta. Uosukainen (VNK) kertoi viime viikolla julkistetusta VN TEAS KUITTI-hankkeen raportista. Aiheista keskusteltiin.

5. Taloustilanne ja haku uusille hankkeille (Weaver)

a. Taloustilanne

Weaver kertoi paneelin taloustilanteesta. Rahoitushaku avataan ajalle 3.-25.5. Haussa voi hakea rahoitusta uusille hankkeille tai lisärahoitusta käynnissä oleville hankkeille. Aiheesta keskusteltiin.

b. Uudet hankeideat

Korhonen esitteli uutta hankeideaa liittyen muiden kasvihuonekaasupäästöjen kuin hiilidioksidin huomioimiseen hiilibudjeteissa ja nielujen laskentalogiikkaan. Hankeideasta käytiin lähetekeskustelu. Korhonen jatkaa hankesuunnitelman tekemistä keskustelun pohjalta.

6. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma

Ollikainen kertoi maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta eli MISU:sta. Tämä on toinen isoista suunnitelmista, joista paneeli lausuu 18.5. mennessä. Ollikainen esitteli MISU:n keskeisiä sisältöjä ja aiheesta käytiin lähetekeskustelu. Päätettiin työryhmästä, joka keskustelun perusteella alkaa tehdä lausuntoluonnosta. Työryhmään kuuluvat Peltola, Lång, Ollikainen, Käyhkö, Seppälä ja Hyyrynen. Paneelin lausunto käsitellään ja hyväksytään erillisessä kokouksessa.

7. Teema-esitys: Hiilenpoistoteknologiat (Arasto)

Arasto piti teemaesityksen hiilenpoistoteknologioista. Aiheesta keskusteltiin.

8. Ilmasto- ja energiastrategia

Ilmasto- ja energiastrategia on toinen iso asiakirja, josta paneelilta on pyydetty lausunto. Leino esitteli strategian keskeisiä sisältöjä. Strategiasta käytiin lähetekeskustelu. Päätösesityksessä Arasto, Lund, Kivimaa, Kurnitski, Ollikainen, Seppälä ja Leino muodostavat työryhmän, joka valmistelee lausuntoluonnoksen keskustelun pohjalta. Lausunto käsitellään ja hyväksytään erillisessä kokouksessa. Päätetään esityksen mukaisesti.

9. Hankkeiden kuulumiset lyhyesti

c. SUOMI

Juhola kertoi hankkeen tilanteesta. Hanke on valmistumassa aikataulussa. Työpakettien 1 ja 2 työstämiä ilmastonmuutoksen ilmiökortteja ollaan viemässä ilmasto-oppaaseen. Työpaketti 3 tuotti muistion, jota käsiteltiin edellä. Osaraportti, jossa käsitellään maa- ja elintarviketalouden globaaleja heijastevaikutuksia, on työryhmällä kommentoitavana ja tulee tämän jälkeen paneelille luettavaksi.

d. Oikeudenmukaisuus

Kivimaa kertoi hankkeen tilanteesta. Työ etenee suunnitelmien mukaan. Energiatyöpaja oli huhtikuussa. Vainio ja Käyhkö ovat viimeistelleet kyselyä. Kysely aloitetaan tällä viikolla ja tulokset kolmelta eri alueelta saadaan tämän kuun aikana. Kesäkuussa on tulossa ainakin kaksi blogitekstiä. Hankkeesta keskusteltiin.

e. Kulutus

Seppälä kertoi hankkeen tilanteesta. Hankkeesta on jo valmiina erillisraportit eri kulutusalueista. Nämä julkaistaan omana kokonaisuutenaan. Yhteenveto-osan pitäisi olla paneelin luettavana parin viikon kuluttua. Tavoitteena on hyväksyä yhteenveto kesäkuun kokouksessa ja julkaista se ennen kesälomia.

f. Liikenne ja autokalkulaattorin päivitys

Seppälä kertoi hankkeen tilanteesta. Perusmalli on tehty ja seuraavaksi päästään katsomaan terveysvaikutuksia sekä muita liikennesektorin ulkopuolisia vaikutuksia. Tavoitteena on julkaista raportti marraskuun lopussa. Autokalkulaattorin päivitykset tehdään toukokuusta alkaen.

g. Indikaattori

Juhola kertoi hankkeen tilanteesta. Nyt on edistetty terveyspuolta, tehty käsitteellistä tarkastelua sekä kehitetty simulointimallia. Työ etenee hyvin.

h. Metsä

Seppälä kertoi hankkeen tilanteesta. Raportista pidetään toimittajille tilaisuus 11.5. ja raportti julkistetaan seuraavana päivänä.

10. Muut mahdolliset asiat

i. Syksyn kokousajat

Syyskuun kokous ma 5.9.2022 klo 12-16
Lokakuun kokous ti 11.10.2022 klo 12-16
Marraskuun kokous ti 29.11.2022 klo 12-16
Joulukuun kokous sovitaan erikseen

j. Muut asiat

Ei muita asioita.

11. Paneelin sisäiset asiat (vain panelistit ja sihteeri)

Päätettiin pitää ylimääräinen kokous 17.5. klo 8:30-9:30 lausuntojen hyväksymistä varten.

12. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:49.